

УДК 343.9

DOI 10.33244/2617-4154.4(17).2024.225-233

Н. А. Лугіна,

*канд. юрид. наук, доцент,**e-mail: natali.lugina7@gmail.com***ORCID ID 0000-0001-6005-2943;**

Я. І. Покорська,

*Державний податковий університет**e-mail: pokorska228@gmail.com***ORCID ID 0009-0001-6831-0131**

СПЕЦІАЛЬНЕ ДОСУДОВЕ РОЗСЛІДУВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

У цій науковій статті проаналізовано спеціальне досудове розслідування в період воєнного стану в Україні, яке суттєво змінюється в такий період. Спеціальне досудове розслідування – це насамперед особливий порядок здійснення процесуальних і слідчих дій, спрямований на розслідування кримінальних правопорушень в умовах підвищеної небезпеки, обмежень прав та свобод, спричинених військовими діями. Права та свободи громадян можуть бути певним чином обмежені, тому такі заходи спрямовані на забезпечення громадської безпеки та правопорядку у складних умовах воєнного часу.

Проаналізовано, що правова база регулювання спеціального досудового розслідування в період дії воєнного стану в Україні базується на певних законодавчих актах, які встановлюють особливий порядок та умови здійснення слідчих дій і процесуальних заходів. Основними нормативно-правовими актами, що регулюють це питання, є: Конституція України, Кримінальний процесуальний кодекс України (далі – КПК України), закони України «Про національну безпеку України» та «Про правовий режим воєнного стану», укази Президента України про введення воєнного стану, постанови Кабінету Міністрів України.

Також з'ясовано, що правоохоронні органи під час дії воєнного стану отримують додаткові повноваження для здійснення оперативно-розшукових заходів та слідчих дій і використовують спеціальні засоби й технології для збору доказів.

Ключові слова: досудове розслідування, «воєнний стан», спеціальне досудове розслідування, вторгнення, розслідування, кримінальне провадження, злочинні діяння.

Постановка проблеми. Спеціальне досудове розслідування в період дії воєнного стану в Україні має певний ряд викликів та проблем, які можуть впливати на законність та ефективність проведення слідчих (розшукових) дій [1]. Ось основні з них:

1. Обмеження свобод та прав громадянина в період дії воєнного стану, що може призвести до порушення прав людини, до прикладу: неправомірні затримання, обшуки без належних підстав, обмеження права на захист.

2. Через обставини воєнного стану слідчі (розшукові) дії можуть проводитися в умовах підвищеної конфіденційності, тобто бути непрозорими, наслідком цього слугує недотримання стандартів підвітності та прозорості, що може призводити до зловживань з боку правоохоронних органів.

3. Саме умови воєнного стану можуть ускладнити повноцінний та якісний судовий контроль за законністю слідчих (розшукових) дій, наприклад, може бути недостатня судова перевірка рішень та дій правоохоронних органів, як наслідок – прийняття неправомірних рішень.

4. Обмеження доступу адвокатів до обвинувачених і підозрюваних, ускладнення комунікації через воєнні дії, тим самим порушення права на захист, недостатня можливість для підозрюваних та обвинувачених реалізувати свої процесуальні права

5. Умови воєнного стану можуть ускладнити збирання й зберігання доказів у реєстрах та в паперових архівах, що може призвести до неправомірних обвинувачень або виправдань.

6. Надзвичайні обставини та воєнні дії можуть ускладнити або затримати процес проведення слідчих (розшукових) дій, тому може відбутись втрата важливих доказів або непроведення слідчих (розшукових) дій у потрібний час.

7. Правоохоронні органи в період воєнного стану мають розширені повноваження щодо використання спеціальних засобів, що несе за собою ризик порушення права на приватність, незаконне прослуховування розмов та стеження за громадянами.

8. Воєнні дії та надзвичайні ситуації можуть вплинути на функціонування правоохоронних органів та судів, що призводить до неповного правосуддя, затримки розгляду справ або до обмеженого доступу до правосуддя громадян.

9. Непорозуміння та неузгодженість дій між різними органами можуть призвести до неефективності розслідувань, координації у воєнний стан.

Спеціальне досудове розслідування в умовах воєнного стану стикається з великою кількістю викликів, які вимагають зваженого підходу для забезпечення балансу між правами людини та національною безпекою. Важливо, щоб правозастосовні органи діяли в межах закону і під контролем незалежних судових та громадських інститутів для запобігання можливим зловживанням та порушенням прав громадян.

Аналіз публікацій та останніх досліджень. Питання спеціального досудового розслідування аналізували та досліджували такі вчені: С. М. Гусаров, О. І. Верещак, В. Г. Гончаренко, Л. Д. Удалова, Д. О. Савицький, О. І. Пашинін, В. М. Тертишник. Останні дослідження у галузі спеціального досудового розслідування у періоді дії воєнного стану в Україні аналізували різні юридичні експерти та адвокати, наприклад: адвокат А. Павлюк, яка провела аналіз змін до кримінального процесуального законодавства, що виникли у зв'язку зі збройною агресією РФ; юристи компанії «Arzinger»; фахівці з Вищої школи адвокатури НААУ; центр прав людини «ZMINA»; Український інститут майбутнього. Їхні наукові роботи мають вагоме значення для дослідження сутності спеціального досудового розслідування в умовах воєнного стану в Україні.

Метою статті є розкриття сутності та визначення поняття, особливостей спеціального досудового розслідування в режимі воєнного стану в Україні.

Виклад основного матеріалу. Від моменту повномасштабного вторгнення країни-агресора на територію України введено воєнний стан, який посилив проблематику правового регулювання КПК України, варто зазначити, що найбільш актуальною проблемою залишається спеціальне досудове розслідування.

Поняття «спеціального досудового розслідування» є комплексне, це є порядок процесуальних дій, які здійснюють правоохоронні органи у специфічних умовах, наприклад, таких як надзвичайний стан або воєнний [1]. Його метою є забезпечення національної безпеки та правопорядку засобом ефективного та швидкого розслідування правопорушень, що становлять загрозу для громадян і держави. Таке розслідування відбувається стосовно кількох чи одного підозрюваних, згідно з правилами, які закріплені та передбачені в КПК України.

Інститут спеціального досудового розслідування було запроваджено Законом України «Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України щодо невідворотності покарання за окремі злочини проти основ національної безпеки, громадської безпеки та корупційні злочини». Надалі становище щодо досудового розслідування закріплено у главі 24-1 КПК України, але цей інститут не є якісно дослідженим на сьогоднішній день. Тому, аналізуючи положення глави 24-1 КПК України, спеціальне досудове розслідування здійснюється за відсутності підозрюваної у вчиненні небезпечного діяння особи, тобто проходить «заочно» [2, с. 457]. Вважається, що це одна з форм досудового розслідування, яка запроваджена для притягнення до кримінальної відповідальності громадян, які оголошені в розшук чи переховуються від органів досудового розслідування. Під час набуття чинності зазначеним раніше законом воно було можливе тільки щодо осіб, які були за межами держави, але на сьогодні це застосовується на тимчасово окупованій території України та в районах проведення воєнних дій. Спеціальне досудове розслідування – це різновид форми спрощеного кримінального провадження, яке здійснюється з того моменту, коли особа вчинила суспільно небезпечне діяння. Це розслідування забезпечує одну із засад кримінального провадження, а саме невідворотності покарання. Потрібно додати, що є конкретні категорії громадян, стосовно яких неможливо застосувати положення ст. 297-1 КПК України [1], це, наприклад, якщо підозрюється неповнолітня особа, яка також переховується від органів досудового розслідування та суду, для того щоб ухилитись від кримінальної відповідальності, і така особа оголошена в розшук на міждержавному чи міжнародному рівні.

Спеціальне досудове розслідування стосовно осіб, які перебувають на території ведення бойових дій чи на тимчасово окупованій території, здійснюється із застосуванням певних відмінностей від загального порядку, це закріплено в КПК України. Причиною цього є тимчасовий характер Закону України від 2015 року «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо невідворотності покарання осіб, які переховуються на тимчасово окупованій території України або в районі проведення антитерористичної операції» [8].

Служба безпеки України є основним органом, який відповідає за розслідування правопорушень, які становлять загрозу національній безпеці, охоплюючи терористичні акти, шпигунство, державну зраду та інші злочини, пов'язані з воєнним станом, також Національна поліція України виконує функції досудового розслідування загальнокримінальних злочинів, які можуть бути пов'язані з воєнним станом, наприклад: мародерство, грабежі, шпигунство та інші кримінальні правопорушення, Державне бюро розслідувань здійснює досудове розслідування злочинів, які вчинені посадовими особами, військовослужбовцями та іншими спеціальними суб'єктами, які можуть залучатись до злочинної діяльності під час дії воєнного стану, Офіс Генерального прокурора також виконує функцію процесуального керівництва досудовими розслідуваннями і здійснює нагляд за дотриманням законності в діяльності правоохоронних органів. Їхні обов'язки та повноваження закріплені в КПК України та відповідних законах про їхню діяльність. Ці органи чинні в межах розширених повноважень, адаптованих до умов воєнного стану, для забезпечення національного правопорядку та безпеки.

Спеціальне досудове розслідування відрізняється від звичайного досудового розслідування певними специфічними ознаками, які пов'язані з надзвичайним станом або умовами воєнного стану. Основними ознаками спеціального досудового розслідування є:

1. В умовах дії воєнного стану слідчі органи: Державне бюро розслідувань, Національна поліція, Служба безпеки України, які мають розширені повноваження. Наприклад, може бути проведення обшуків без попереднього судового дозволу, затримання підозрюваних на довгий термін без санкції суду та інші заходи, які спрямовані на оперативне реагування на загрози національній безпеці.

2. Спеціальне досудове розслідування проходить у спрощеній процедурі, яка адаптована до екстремальних умов. Наприклад, слідчі можуть діяти більш оперативно і з меншою кількістю бюрократичних процедур для отримання необхідних дозволів.

3. Пріоритет національної безпеки та правопорядку, її захист є основною метою спеціального досудового розслідування. Це означає, що на меті розслідування є швидке та ефективне реагування на правопорушення, які становлять загрозу державі та її громадянам, навіть якщо це передбачає тимчасове обмеження певних прав і свобод.

4. Важливо забезпечити посилений моніторинг і контроль слідчих дій, незважаючи на спрощення процедур і розширення повноважень. Це допомагає запобігати зловживанням і забезпечити дотримання законності в умовах надзвичайних ситуацій.

5. Процесуальне керівництво спеціальними досудовими розслідуваннями в умовах воєнного стану здійснюється під контролем Офісу Генерального прокурора, що забезпечує відповідність дій слідчих органів правовим нормам.

6. В умовах воєнного стану слідчі дії можуть відбуватись у більш небезпечних і жорстких умовах, що вимагає від слідчих особливих навичок та підготовки задля забезпечення ефективності розслідування.

Спеціальне досудове розслідування в умовах воєнного стану характеризується спрощеними процедурами, розширеними повноваженнями слідчих органів, пріоритетом національної безпеки, посиленим моніторингом і контролем, особливим порядком

процесуального керівництва, захистом прав людини та спеціальними умовами проведення слідчих дій. Такі ознаки забезпечують ефективність дій правоохоронних органів у надзвичайних умовах та сприяють збереженню правопорядку і національної безпеки.

Після того, як розпочалось повномасштабне вторгнення росії на територію України та запроваджено воєнний стан, було внесено певні зміни до чинного кримінального законодавства України та перейменовано розділ IX-1, який отримав назву «Особливий режим досудового розслідування, судового розгляду в умовах воєнного стану». Саме з березня 2022 року до КПК України було внесено двадцять змін та поправок, це свідчить про спроби змінити та покращити чинний кримінально процесуальний порядок та закон, однак, це здебільшого несистемно і необдуманно, тому що не сприяє вирішенню термінових питань і проблем сьогодення у кримінальних провадженнях. Діє чіткий перелік правопорушень, які належать до тих, які підпадають під спеціальне досудове розслідування. Також встановлюється коло осіб, щодо яких можуть застосовуватись норми та правила спеціального досудового розслідування, якщо вони вчинили правопорушення та які не входять до виключного переліку. До таких осіб належать:

– підозрювані особи, які перебувають або переховуються на тимчасово окупованій території від органів досудового розслідування та бажають ухилитись від кримінальної відповідальності;

– підозрювані особи, які перебувають на території держави, яка чинить агресію стосовно України, і також переховуються на ній від органів досудового розслідування;

– підозрювані особи, які подані в розшук на міждержавному рівні та їхні провадження про незаконні діяння й злочини розглядаються в одному кримінальному провадженні із правопорушеннями, що належать до переліку, встановленого законом [7, с. 601].

Слідчий суддя може ухвалити відмову про задоволення клопотання слідчого чи прокурора стосовно того, щоб провести спеціальне досудове розслідування, тільки в той момент, коли особа, яка подала клопотання, не може юридично довести дійсність місцеперебування підозрюваного за межами території, яка є під контролем України, наприклад, на тимчасово окупованій території чи на території країни-агресора, і така особа має за мету не з'явитися до органів досудового розслідування, для того щоб уникнути кримінальної відповідальності, або ж коли фактично особу визнали такою, що оголошена в розшук на міжнародному чи міждержавному рівні, або існує рішення, прийняте уповноваженим органом, щодо обміну підозрюваного як військовополоненого за умови, що такий обмін було здійснено.

Потрібно додати, що на сьогодні актуальною проблемою залишається відсутність у правоохоронних органів доступу до територій, де ведуться чи велись активні бойові дії та на них було вчинено певний злочин. Це зумовлює виникнення проблем ще на етапі досудового розслідування, наприклад, щодо проведення процесуальних дій (збереження інформації та її огляд з відкритих джерел, дистанційний допит свідків), здійснення досудового розслідування за відсутності підозрюваного, прийняття та оформлення певних процесуальних рішень, відновлення втрачених матеріалів кримінального провадження, удосконалення системи захисту свідків, потерпілих, понятих, фахівців, які працюють із даною категорією справи, зміна деяких строків розслідування такої категорії справ. Усі

ці проблеми залишаються актуальними ще з 2014 року, але наразі розширились території, у межах яких вони виникають.

Варто зауважити, що основними проблемами у спеціальному досудовому розслідуванні на сьогодні є такі: неправомірні затримання, обшуки без належних підстав, обмеження права на адвокатську допомогу, недотримання стандартів підзвітності та прозорості, недостатня судова перевірка рішень та дій правоохоронних органів, порушення права на захист, недостатня можливість для підозрюваних та обвинувачених реалізувати свої процесуальні права, неправомірні звинувачення і виправдання, втрата важливих доказів або непроведення слідчих (розшукових) дій у потрібний час, ризик порушення права на приватність, незаконне прослуховування та стеження громадян, неповне правосуддя, затримання розгляду справ або обмеження доступу до правосуддя громадян, неефективність розслідувань та координацій у воєнний стан.

Для врегулювання питань неправомірних затримань, обшуків без належних підстав та інших потенційних порушень прав людини під час воєнного стану необхідно запровадити кілька ключових заходів:

1. Встановити чітку процедуру щодо обшуків, затримань та інших слідчих (розшукових) дій у період воєнного стану в рамках законодавства. Важливо, щоб ці процедури були детально прописані у відповідних нормативно-правових актах, таких як КПК України, закони України «Про Національну поліцію» та «Про правовий режим воєнного стану».

2. Забезпечити якісний процесуальний контроль з боку Офісу Генерального прокурора. Прокурори повинні мати можливість оперативно реагувати на будь-які порушення прав громадян з боку правоохоронних органів та вживати відповідних заходів для їх усунення.

3. Встановити можливість судового оскарження дій правоохоронних органів в умовах воєнного стану. Громадяни повинні мати право на судовий захист своїх прав, особливо щодо затримань та обшуків, неефективних розслідувань, обмежень прав на судовий захист.

4. Організація тренінгів, освітні програми, навчання та підвищення кваліфікації правоохоронних органів, для того, щоб запобігати порушенням прав людини. Навчальні програми мають охоплювати вивчення етичних стандартів та правових норм, а також методи, що врегульовують дотримання прав людини в умовах надзвичайних ситуацій та воєнного стану.

5. Залучати міжнародні організації та правозахисні інституції до моніторингу дотримання прав людини в Україні в надзвичайних умовах та умовах дії воєнного стану. Співпраця з багатьма міжнародними організаціями, такими як ООН, ОБСЄ, Amnesty International та іншими, допоможе забезпечити додатковий нагляд і контроль за діяльністю правоохоронних органів.

6. Залучати громадськість до контролю за дотриманням прав людини. Наприклад, важливу роль можуть відігравати правозахисні організації, які здійснюють ефективний і незалежний моніторинг та надають правову допомогу постраждалим громадянам від неправомірних дій правоохоронних органів.

7. Створити спеціалізовані незалежні органи та комісії, які мають здійснювати моніторинг та контроль за дотриманням прав людини під час воєнного стану. Такі

органи повинні мати широкі повноваження для того, щоб здійснювати перевірки дій правоохоронних органів та реагувати на правопорушення.

8. Створення публічних звітів та відкритих баз даних щодо дій правоохоронних органів під час воєнного стану. Це може бути оприлюднення інформації про кількість проведених обшуків, затримань, а також результати їх перевірок, впровадження електронних систем обліку та моніторингу дій правоохоронних органів, наприклад онлайн-платформи для реєстрації затримань та обшуків з можливістю, щоб громадяни могли подавати скарги.

9. Розробити та запровадити Кодекс етичної поведінки для правоохоронців, що має містити норми дотримання прав людини.

У таких країнах, як Ізраїль, Німеччина, Франція та інших Західних державах, в умовах надзвичайних ситуацій і воєнного стану передбачено чіткий судовий контроль за діями правоохоронних органів, охоплюючи обов'язкову судову перевірку законності затримань та обшуків, моніторинг правозахисних організацій, також суди зберігають свої функції і забезпечують контроль за діями виконавчої влади, що допомагає запобігти зловживанням з боку правоохоронних органів [4, с. 155].

Отже, для реформування та врегулювання питань неправомірних порушень прав людини під час воєнного стану та надзвичайних ситуацій необхідно запровадити комплексні заходи, які охоплюють законодавчі зміни, судовий і процесуальний контроль, підвищення кваліфікації правоохоронців, міжнародний моніторинг та активну участь громадянського суспільства. Такі заходи допоможуть забезпечити баланс між національною безпекою та дотриманням прав людини.

Висновки. Підсумовуючи вищезазначене, варто зазначити, що збройна агресія на території України стала складною перевіркою якості та стійкості кримінального та кримінального процесуального законодавства і його застосування на практиці, тому введення воєнного стану передбачає тимчасове запровадження особливих правових режимів, спрямованих на забезпечення безпеки держави та громадян, що вимагає адаптації процедур досудового розслідування до надзвичайних умов, але кожного дня з'являються нові проблеми стосовно здійснення спеціального досудового розслідування. Такі проблеми можуть бути спричинені неповним розкриттям усіх положень та умов процесуальної форми досудового розслідування та нечітким роз'ясненням і тлумаченням чинного КПК України. Тому станом на сьогодні законодавець має більш об'єктивно й досконало досліджувати інститут кримінального провадження, особливо той, який пов'язаний зі спеціальним досудовим розслідуванням, а також дослідити питання про його значення та сутність в умовах дії воєнного стану.

Крім того, кримінальне процесуальне законодавство України має комплексно вирішити проблему щодо забезпечення ефективних і справедливих розслідувань правопорушень та звичаїв війни в умовах воєнного стану, окупації та деокупації й подолати наслідки цього конфлікту.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13 квіт. 2012 р. № 4651-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (дата звернення 24.06.2024)
2. Юридична енциклопедія : в 6 т. / редкол. : Ю. С. Шемшученко (голова редкол.) та ін. К. : Укр. енцикл., 1998. Т. 1 : А–Г. С. 456–459.
3. Гусаров С. М. Щодо вдосконалення окремих положень досудового розслідування з урахуванням воєнного стану. *Сучасні тенденції розвитку криміналістики та кримінального процесу в умовах воєнного стану* : тези доп. Міжнар. наук.-практ. конф., м. Харків, 25 листоп. 2022 р. Харків : ХНУВС, 2022. С. 31–33.
4. Верещак О. І. Деякі аспекти спеціального досудового розслідування в умовах воєнного стану. 2022. С. 153–155.
5. Досудове розслідування в умовах воєнного стану: які зміни внесено в КПК. URL : https://jurliga.ligazakon.net/analytics/213263_dosudove-rozsliduvannya-v-umovakh-vonnogo-stanuyak-zmni-vneseno-v-kpk (дата звернення: 25.06.2024).
6. Горяйнов А. М. Класифікація правового примусу / Шостий апеляційний адміністративний суд : офіційний вебсайт. URL : <https://baas.gov.ua/ua/proekty/articles/g/124-klasyfikatsiya-pravovoho-pr-ymusu.html> (дата звернення: 25.06.2024).
7. Досудове розслідування : навч. посібник / Р. І. Благута, А.-М. Ю. Ангеленюк, Ю. В. Гуцуляк та ін. ; за заг. ред. Ю. А. Комісарчук та А. Я. Хитри. Львів : ЛьвДУВС, 2019. С. 600–603.
8. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо невідворотності покарання осіб, які переховуються на тимчасово окупованій території України або в районі проведення антитерористичної операції : Закон України / Офіційний вебсайт. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/119-19#Text> (дата звернення: 25.06.2024).

REFERENCES

1. Criminal Procedure Code of Ukraine : Law of Ukraine dated April 13 2012 № 4651-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (date of application: 24.06.2024).
2. Legal encyclopedia / Yu. S. Shemshuchenko (head of the editorial office). K. : Ukrainian encyclopedias, 1998. P. 456–459.
3. Husarov S. M. Regarding the improvement of certain provisions of the pre-trial investigation taking into account the martial law. *Modern trends in the development of criminology and the criminal process under martial law* : theses to the International scientific-practical conference, Kharkiv, 25.11.2022. P. 31–33.
4. Vereshchak O. I. Some aspects of a special pre-trial investigation under martial law. 2022. P. 153–155.
5. Pretrial investigation under martial law: what changes have been made to the CPC. URL : https://jurliga.ligazakon.net/analytics/213263_dosudove-rozsliduvannya-v-umovakh-vonnogo-stanuyak-zmni-vneseno-v-kpk. (date of application: 25.06.2024).

Лугіна Н. А., Покорська Я. І. Спеціальне досудове розслідування в умовах воєнного стану в Україні

6. Goryainov A. M. Classification of legal coercion. Official website of the Sixth Administrative Court of Appeal. URL : <https://6aas.gov.ua/ua/proekty/articles/g/124-klassyfikatsiya-pravovoho-pr-ymusu.html> (date of application: 25.06.2024).

7. Pre-trial investigation: education manual / R. I. Blaguta, A.-M. Yu. Angeleniuk, Yu. V. Hutsuliak and others ; in general ed. Yu. A. Komissarchuk and A. Ya. Khytry. Lviv : LvDUVS, 2019. P. 600–603.

8. On amendments to some legislative acts of Ukraine regarding the inevitability of punishment of persons hiding in the temporarily occupied territory of Ukraine or in the area of anti-terrorist operation : Law of Ukraine / Official website URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/119-19#Text> (date of application: 25.06.2024).

N. A. LUHINA, Ya. I. POKORSKA. SPECIAL PRE-TRIAL INVESTIGATION IN THE CONDITIONS OF MARTIAL LAW IN UKRAINE

This scientific article analyzes a special pre-trial investigation during the period of martial law in Ukraine, which changes significantly during this period. A special pre-trial investigation is, first of all, a special procedure for the implementation of procedural and investigative actions aimed at investigating criminal offenses in conditions of increased danger, restrictions on rights and freedoms caused by military actions. The rights and freedoms of citizens may be limited in a certain way, therefore such measures are aimed at ensuring public safety and law and order in the difficult conditions of wartime.

It has been analyzed that the legal framework for the regulation of a special pre-trial investigation during the period of martial law in Ukraine is based on certain legislative acts that establish a special procedure and conditions for the implementation of investigative actions and procedural measures. The main regulatory legal acts regulating this issue are: the Constitution of Ukraine, the Criminal Procedure Code (hereinafter - the Code of Criminal Procedure), the Law of Ukraine "On the National Security of Ukraine" and "On the Legal Regime of Martial Law", decrees of the President of Ukraine on the introduction of martial law, resolutions of the Cabinet of Ministers of Ukraine.

Also, it was found out that during the martial law, law enforcement agencies receive additional powers to carry out operational search and investigative actions and use special means and technologies to collect evidence.

Key words: *pre-trial investigation, "martial law", special pre-trial investigation, invasion, investigation, criminal proceedings, criminal acts.*

Стаття надійшла до редколегії 2 жовтня 2024 року